

VÝVOJ HOSPODÁŘSKÉHO VÝSLEDKU ZEMĚDĚLSKÝCH PODNIKŮ V LETECH 2000 - 2004 A JEHO PŘÍČINY

THE DEVELOPMENT OF ECONOMIC RESULT OF CZECH AGRICULTURAL COMPANIES IN YEARS 2000 – 2004 AND ITS REASONS

Daniel Kopta

Abstrakt:

V předloženém článku jsou prezentovány výsledky analýzy hodnotící ekonomickou situaci zemědělských podniků. Vzhledem k šíři problematiky LFA je článek zaměřen na horské a podhorské oblasti (podle směrnice EU č. 268/75). K analýze bylo použito dat z kalkulací. Z šetření vyplývá, že největší vliv na výši dosažené rentability způsobovaly změny realizačních cen. Dalším z důležitých faktorů jsou náklady na produkční základnu. Také tento faktor je podnikem pouze omezeně ovlivnitelný (závislý především na cenách vstupů). Významný vliv na výši rentability měla i intenzita výroby. Vliv tohoto faktoru za rostlinnou výrobu je však nepravidelný (závislost na přírodních podmínkách), u živočišné výroby lze předpokládat postupné snižování jeho významu (vzhledem k hranici produkčních schopností zvířat).

Klíčová slova:

Marginální podmínky, zemědělský podnik, ekonomická analýza, kalkulace

Abstract:

The presenting work analyses the economic and financial situation of agricultural companies farming. Due to the width of problems the article is directed towards the mountain and sub-mountain areas (according to the direction N. 268/75). The data from calculations were used for this analysis. Purchase realization prices, as one of the factors influencing the economic result, are operative. They influenced the main change of the return on assets. One of further important factors is the costs per 1 hectare of land or the costs per one bred animal. It is a factor, which can be very little influenced by the agricultural company. (it depends especially on the prices of the input). Factors, which can be influenced by the agricultural company such as structure of production, volume of incomes, utility etc. are in comparison with the two previous factors imponderable.

Key words:

Less favoured areas (LFA), agriculture enterprises, economic analysis, calculations

ÚVOD

Zemědělská fakulta provádí ve spolupráci s Agrární komorou ČR (a od minulého roku i v rámci řešení výzkumného záměru MSM 6007665806) hodnocení ekonomických výsledků zemědělských podniků již od roku 1995. Z důvodu objasnění řady ekonomických dějů (nepostižitelných z dat účetních výkazů) bylo od roku 1997 prováděno také šetření vycházející z dat z kalkulací.¹ Cílem předloženého článku bylo:

Určit hlavní komodity ovlivňující vývoj hospodářského výsledku ve sledovaném období
Analyzovat hlavní faktory ovlivňující rentabilitu.

Identifikovat případná rizika a ohrožení zemědělských podniků vyplývajících z konkrétního výrobního zaměření.

METODIKA

Výběrový vzorek sestavený ze zemědělských podniků z let 2000 až 2004 byl pro účel analýzy rozdělen do tří skupin, a to na podniky hospodařící v čistě produkčních oblastech (tj. do nadmořské výšky 450 m), na podniky ležící v přechodné oblasti (tj. mezi 450-600 metry nadmořské výšky) a na podniky hospodařící v marginálních oblastech (tj. nadmořské výšce nad 600 m). Rozsah databáze se dosahoval průměrně 20 podniků v marginálních a 60 podniků v produkčních oblastech. Stanovení nadmořské výšky 600 m pro rozlišení marginálních oblastí vychází z pravidel EU. Přechodná oblast byla koncipována z důvodů značné specifčnosti podniků z této nadmořské výšky. Výsledky publikované v tabulkách tohoto článku zahrnují z prostorových důvodů pouze marginální a produkční oblast. Průměrné hodnoty ukazatelů z přechodné oblasti se pohybují mezi oběma krajními kategoriemi.

K řešení prvního z uvedených úkolů bylo použito dat z kalkulací. Byl posuzován vliv těchto komodit: mléko, telata, skot ve výkrmu, prasata, slepice, brojleři, pšenice, ječmen, žito, oves, kukuřice na zrna, řepka, brambory (ranné i pozdní), cukrovka a len. U těchto komodit byl nejprve sledován vývoj hospodářského výsledku z jejich výroby. Na to poté navázala analýza příčin tohoto vývoje. Celková změna hospodářského výsledku byla rozložena na změny způsobené: velikostí produkční základny, vlivem nákladovosti produkční základny, vlivem realizačních cen a vlivem intenzity výroby (jak na náklady, tak i na výnosy).

Výsledky prokázaly, že výše uvedený způsob rozkladu má své opodstatnění zejména u živočišné výroby, kde jsou jednotlivé ukazatele vzájemně závislé (například náklady na produkční základnu a intenzita výroby). U komodit rostlinné výroby tato závislost chybí. Pro výši dosaženého hospodářského výsledku se navíc ukázaly nejdůležitější realizační ceny a výše hektarových výnosů, tyto faktory jsou podnikem do značné míry neovlivnitelné a nepredikovatelné. Z toho důvodu bylo účelné hodnotit změny rostlinné výroby spíše v celkovém kontextu výrobní struktury. Pro hodnocení rostlinné výroby byl proto sestaven alternativní rozklad posuzující vliv struktury výroby.

Vzhledem k častým přechodům rentability z kladných do záporných čísel nebylo použito při výpočtech klasického složeného indexu, ale vliv jednotlivých faktorů byl vyjádřen v absolutních hodnotách. Ze stejného důvodu bylo použito i rozkladu pomocí postupných změn. Vypočtený vliv struktury udává rozdíl mezi hypotetickou situací kombinující strukturu výroby na úrovni základního období s ostatními faktory na úrovni obdobní srovnávaného a reálným stavem srovnávaného období.

Do výběrového souboru použitého k řešení třetího úkolu bylo zahrnuto 43 podniků, které zbankrotovaly v letech 1995 až 2004 a zároveň poskytly dostatečné údaje (tedy nejenom finanční výkazy, ale i výkazy o sklizni a dotazník věnovaný kalkulacím). Zvětšení časového rozměru databáze bylo vynuceno nutností zachovat dostatečný počet analyzovaných podniků, a tím i vypovídací schopnost souboru. U každého z takto zbankrotovaných podniků byla analyzována výnosnost (poměr zisku a výnosů) výroby jednotlivých komodit. Cílem bylo zjistit zda existovaly příčiny bankrotu v provozní oblasti a případně identifikovat komodity, které tento bankrot vyvolaly.

VÝSLEDKY

Z první tabulky je patrné, že v průběhu sledovaného období měl hospodářský výsledek ze zemědělské výroby v obou oblastech podobnou dynamiku. Po velmi úspěšném roce 2000 nastává propad hospodářského výsledku, ten se v obou oblastech snižuje až do roku 2003. Poslední rok šetření je opět ve znamení růstu rentability. Příčiny tohoto vývoje jsou však v obou oblastech do značné míry rozdílné. Odlišnosti jsou dány jak odlišnou strukturou

výroby (rozdíly v zastoupení cukrovky a brambor), tak v odlišné výrobní strategii (intenzivní chov skotu v produkčních, a extenzivní chov skotu v marginálních oblastech), tak v rozdílném působení jednotlivých faktorů na výrobu konkrétních komodit (např. u řepky).

Tabulka č.1. Vývoj hospodářského výsledku výroby jednotlivých komodit v letech 2000 -2004 (údaje v tis. Kč).

	Komodita	2000	2001	2002	2003	2004
Produkční oblast	Mléko	-1 175 017	-1 112 133	-577 795	-724 633	-599 813
	Hovězí maso	-243 065	-446 162	-91 677	-199 451	52 306
	Vepřové maso	1 635 731	1 019 473	-639 618	-443 680	353 280
	Brojeři	226 491	102 749	-23 734	-595 819	-147 301
	Pšenice	805 069	813 161	159 103	-3 449	1 857 579
	Žito	588 339	137 387	7 229	-17 930	149 099
	Ječmen	163 756	935 907	371 076	387 654	837 963
	Cukrovka	2 637 842	1 766 192	1 621 250	1 633 840	1 757 475
	Řepka	-135 276	19 397	-993 391	-1 560 834	625 608
	Kukuřice	511 450	361 000	343 010	156 461	-284 368
	Brambory	-65 002	-333 175	-64 824	-58 258	-193 110
	Zemědělská výroba	4 917 262	3 496 122	1 449 386	-1 758 743	4 408 071
Marginální oblast.	Mléko	-1 524 211	-826 616	-1 338 932	-875 734	-517 072
	Hovězí maso	188 640	-511 010	-190 093	-366 939	-536 264
	Vepřové maso	247 196	13 366	-53 465	-502 870	-181 509
	Brojeři	0	113 662	481 825	-13 103	737 527
	Pšenice	218 427	151 957	132 366	47 199	336 239
	Žito	4 210	174 479	31 693	168 055	223 790
	Ječmen	-28 011	8 179	-76 700	126 803	200 511
	Oves	9 756	24 883	-1 330	56 170	62 969
	Řepka	1 748 003	403 878	-183 019	-744 927	180 061
	Kukuřice	x	x	x	28 644	143 028
	Brambory	2 150 589	1 381 906	745 593	290 889	962 822
	Len – stonky	-525 676	-213 392	-97 335	-125 868	-11 170
	Zemědělská výroba	2 488 923	721 293	-549 396	-1 911 680	1 600 931

Zdroj dat: Šetření zemědělských podniků.

Výroba mléka tvoří pro zemědělské podniky jeden z rozhodujících zdrojů příjmů. Podíl tržeb za mléko činil u zemědělských podniků z produkčních oblastí zhruba 25 % z veškerých výnosů, u podniků z oblastí marginálních to pak bylo ještě zhruba o 10% bodů více. Tento podíl zůstal po celé sledované období stabilní (pokles počtu chovaných dojníc byl vyrovnán užitkovostí).

Tabulka č2. Analýza příčin vývoje hospodářského výsledku z výroby mléka v letech 2000 - 2004 (údaje v Kč)

Oblast	Období	Meziroční změna zisku	Vliv faktorů:						
			objem produkce	Realizační cena	jednotkov. náklady	náklady na PZ	užitkovost (na náklady)	užitkovost (na výnosy)	velikost produkční základny
Produkční	99/00	503 351	239 303	656 811	-392 763	-2 103 659	1 710 896	-137 303	376 606
	00/01	62 885	-173 014	680 651	-444 752	-898 689	453 937	-67 061	-105 953
	01/02	534 338	-1 647	602 491	-66 506	-352 363	285 857	-11 577	9 930
	02/04	-146 838	-198 346	-648 087	699 595	-146 575	846 170	-58 645	-139 701
	03/04	124 819	-10 908	679 296	-543 569	-222 716	-320 853	15 738	-26 646
Marginální	99/00	882 624	41 440	875 855	-34 671	-653 939	619 268	-33 444	74 884
	00/01	697 595	-68 849	757 634	8 810	-845 682	854 492	-30 588	-38 261
	01/02	-512 316	-10 603	621 584	-1 123 297	-182 700	-940 597	36 443	-47 046
	02/04	463 198	-41 619	-185 862	690 679	-869 558	1 560 237	-52 272	10 653
	03/04	358 662	52 863	568 931	-263 132	-1 050 971	787 839	-53 082	105 945

Zdroj dat: Šetření zemědělských podniků.

Přestože je mléko hlavním faktorem zlepšování rentability zemědělské výroby, je jeho výroba stále ztrátová (viz tabulka číslo 2). Faktory příznivého vývoje jsou v obou oblastech podobné. Pokles ztráty je dán spolupůsobením nárůstu realizačních cen, poklesem počtu chovaných dojců (při ztrátové rentabilitě) a především zvýšením užitkovosti, ta přesáhla v letech 2003 a 2004 v produkčních oblastech 6300 litrů. Podniky z oblastí marginálních však v užitkovosti značně zaostávají a průměrná dojivost je zhruba o 1000 litrů nižší. Nepříznivé však je, že vypočtená intenzita výroby potřebná k dosažení kladné rentability přesahuje 8000 litrů v marginálních a 8500 litrů v produkčních oblastech. To nejspíše přesahuje produkční možnosti chovaných plemen skotu.

Také výroba **hovězího masa** byla ztrátová (viz tabulka č. 3). Měl-li vývoj rentability výroby mléka v produkčních a marginálních podmínkách obdobnou dynamiku a stály za ním obdobné příčiny, je vývoj rentability výroby hovězího masa v obou oblastech rozdílný. To souvisí s různým způsobem chovu skotu v obou oblastech. Zatímco podniky z produkčních oblastí zvyšují intenzitu výroby a užitkovost (průměrné přírůstky vzrostly z 0,86 na 0,93 kg/den), jdou podniky z marginálních oblastí cestou extenzivního hospodaření a úspor nákladů na produkční základnu (užitkovost poklesla z 0,78 na 0,72 Kg/den). Vzhledem k záporné rentabilitě výroby v obou oblastech nelze říci, že by byl některý způsob hospodaření efektivnější. Na rentabilitu působí nepříznivě zejména nízké realizační ceny.

Podíl výnosů z výroby hovězího masa se pohybuje mezi 7 a 8 % u podniků z produkčních oblastí a mezi 16 a 18 % u podniků z oblastí marginálních.

Tabulka č3. Analýza příčin vývoje hospodářského výsledku z výroby hovězího masa v letech 2000 - 2004 (údaje v Kč)

Oblast	Období	Meziroční změna zisku	Vliv faktorů:						
			objem produkce	realizační cena	jednotkov. náklady	náklady na PZ	užitkovost (na náklady)	užitkovost (na výnosy)	velikost produkční základny
Produkční	99/00	149 402	33 766	252 436	-136 800	-35 962	-100 838	-1 161	34 927
	00/01	-203 097	-105 818	-400 101	302 822	-120 838	423 660	-19 445	-86 373
	01/02	354 485	5 178	309 163	40 144	-60 481	100 625	-1 905	7 083
	02/04	-107 774	-2 490	-87 630	-17 654	-20 548	2 894	-1 337	-1 153
	03/04	251 757	-893	138 508	114 142	130 654	-16 512	-24 130	23 237
Marginální	99/00	609 289	-79 580	299 741	389 128	460 113	-70 985	-30 313	-49 267
	00/01	-699 650	-19 311	-344 700	-335 639	492 028	-827 667	-80 322	61 011
	01/02	320 917	28 029	169 135	123 753	235 395	-111 642	-18 144	46 173
	02/04	-176 846	45 794	-142 609	-80 031	-401 186	321 155	-35 426	81 220
	03/04	-169 325	-217 785	108 333	-59 873	120 598	-180 471	-17 418	-200 367

Zdroj dat: Šetření zemědělských podniků.

Zatímco v roce 2000 byla výroba **vepřového masa** rentabilní, v následujících letech pokles cen vepřového způsobil prudký propad do ztráty. Za nepříznivým vývojem realizačních cen je možné vidět i příčiny nejvýznamnější změny ve struktuře výroby zemědělských podniků. Touto změnou je odklon zemědělských podniků od chovu prasat. Podíl tržeb za vepřové maso na celkových výnosech poklesl u marginálních podniků z 9 % zhruba na třetinu. U podniků z oblastí produkčních byl pokles asi o 3 procentní body (13 na 10 %)

Jak již bylo zdůvodněno v metodice, u **komodit rostlinné výroby** je účelnější posuzovat uvedené faktory spíše v kontextu celé výrobní struktury. Oba navržené postupy shodně přikládají nejvyšší význam vlivu realizačních cen a intenzity výroby. Z faktorů ovlivnitelných podnikem je zajímavý vývoj nákladů na produkční základnu. Zde se projevuje určitý rozdíl mezi jednotlivými oblastmi. Podniky z nížinných oblastí vynakládaly na hektar konkrétní komodity vyšší objem nákladů, ale dynamika nárůstu této částky byla výrazně nižší (a v prvních dvou letech sledování dokonce klesala). Objem nákladů vynaložených na hektar konkrétní komodity u podniků z marginálních oblastí byl po celou dobu sledování nižší, ale díky vyšší dynamice nárůstu se tento rozdíl postupně snižoval.

Na výsledcích z tabulky číslo 4 je pozoruhodná zejména informace o směru působení změny struktury výroby. Ve většině sledovaných let a ve všech analyzovaných kategoriích totiž vedla meziroční změna struktury výroby k zhoršení hospodářského výsledku. Lze předpokládat, že se projevil způsob rozhodování zemědělských manažerů, kteří upravují strukturu rostlinné výroby (respektive osevní postup) podle výkupní ceny komodit předcházejícího roku. Nová struktura rostlinné výroby by takřka ve všech případech vedla k růstu hospodářského výsledku, ovšem za předpokladu neměnných cen a neměnných hektarových výnosů. Realizační ceny jsou však ovlivněny nabídkou a poptávkou. Nárůst objemu produkce dříve rentabilní komodity tak vede k obvykle jejich poklesu. Z výsledků je tedy patrné, že je při rozhodování o změně struktury výroby použití historických cen chybou.

Tabulka č.4. Faktory ovlivňující vývoj hospodářského výsledku z rostlinné výroby v letech 2000 - 2004

	Rok	Změna hospodář. výsledku z rostlinné výroby (v Kč)	Vliv velikosti produkční základny	Vliv stálého složení (zisků na hektar)	Vliv proměnlivého složení (struktury výroby)
Produkční oblast	2000 - 2001	-1 645 408	-149 630	-1 233 597	-262 181
	2001 - 2002	-1 380 622	-34 301	-899 955	-446 365
	2002 - 2003	-704 303	15 917	-951 981	231 761
	2003 - 2004	2 251 285	149 953	2 040 509	60 823
Marginální oblast.	2000 - 2001	-540 933	33 814	-386 917	-187 830
	2001 - 2002	-2 429 189	-59 690	-1 643 512	-725 986
	2002 - 2003	-1 298 151	-91 524	-1 738 949	532 323
	2003 - 2004	4 544 697	173 472	4 601 059	-229 834

Zdroj dat: Šetření zemědělských podniků.

Tabulka číslo 5 zachycuje rozdíly v rentabilitě výroby jednotlivých komodit mezi bankrotními podniky z produkčních a marginálních oblastí.

Tabulka č.5. Analýza výnosnosti výroby (zisk/výnosy) vybraných komodit bankrotních zemědělských podniků z let 1997 / 2003.

	Komodita	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003
Bankrotní p. pod 450 m.n.m.	Mléko	-4,89 %	-5,71 %	-5,86 %	-5,04 %	-8,48 %	-8,42 %	-5,01 %
	Hovězí maso	-7,38 %	-10,05 %	-10,05 %	-14,81 %	0,56 %	-7,07 %	-6,85 %
	Vepřové maso	-0,54 %	-7,82 %	3,06 %	31,51 %	14,57 %	-4,99 %	4,62 %
	Brojeři	0,40 %	-4,94 %	0,62 %	7,71 %	3,22 %	0,72 %	10,67 %
	Pšenice	-18,61 %	-18,87 %	3,04 %	-7,89 %	-17,50 %	-2,72 %	-30,04 %
	Ječmen	-28,73 %	6,25 %	-17,18 %	4,68 %	-27,66 %	11,61 %	-13,37 %
	Kukuřice	-11,88 %	7,44 %	6,88 %	18,75 %	34,23 %	4,94 %	-3,70 %
	Řepka	-11,55 %	23,52 %	-38,90 %	5,39 %	11,87 %	-39,88 %	-43,16 %
Bankrotní p. nad 450 m.n.m.	Cukrovka	-18,39 %	-22,20 %	-12,77 %	-19,93 %	-30,16 %	-3,02 %	-7,32 %
	Mléko	-15,65 %	-8,95 %	-15,96 %	-12,38 %	-10,99 %	-9,80 %	-4,48 %
	Hovězí maso	4,91 %	7,93 %	-16,34 %	-15,43 %	-18,10 %	-14,40 %	-19,33 %
	Vepřové maso	-0,08 %	7,07 %	5,10 %	-13,01 %	2,15 %	-14,58 %	2,17 %
	Pšenice	21,29 %	-1,59 %	1,32 %	20,63 %	13,30 %	5,17 %	20,24 %
	Ječmen	20,14 %	4,40 %	1,42 %	19,53 %	6,51 %	0,52 %	8,20 %
	Řepka	12,45 %	-34,39 %	-16,69 %	9,74 %	10,85 %	-2,73 %	15,39 %
	Brambory pozdní	0,91 %	4,72 %	-1,16 %	-5,47 %	7,36 %	-0,61 %	-0,05 %

Zdroj dat: Šetření zemědělských podniků.

Navzdory tomu, že jsou výsledky ovlivněny malým rozsahem databáze, lze na datech demonstrovat dvě základní příčiny problémů zemědělských podniků. Zatímco problémy související s rentabilitou komodit rostlinné výroby vycházejí z její vysoké variability, potýká se výroba většiny komodit živočišné výroby s trvalou (ale relativně stabilní) ztrátou. Tomu odpovídají i způsoby bankrotů zemědělských podniků. Sledujeme-li postupný vývoj finanční situace bankrotních podniků zaměřených na rostlinnou výrobu, zjišťujeme sice určité problémy (obvykle způsobené vysokou zadlužeností), ale provozní činnost těchto podniků se v letech předcházejících bankrotu zdá obvykle bezproblémová, hospodářský výsledek je často kladný a k vlastnímu bankrotu dochází obvykle náhle. V marginálních oblastech zaměřených na živočišnou výrobu lze pozorovat postupné zhoršování finanční situace, jehož příčiny leží obvykle v provozní oblasti.

ZÁVĚR

Předložený článek se zabývá příčinami vývoje hospodářského výsledku ze zemědělské výroby v letech 2000-2005. Z šetření vyplývá, že největší vliv na výši dosažené rentability měly změny realizačních cen (v obou oblastech). Vliv intenzity výroby se projevoval silně zejména u komodit rostlinné výroby, její působení však bylo nepravidelné a záviselo na přírodních podmínkách. U živočišné výroby mělo působení intenzity výroby pozitivní dopad (s výjimkou výroby hovězího masa v marginálních oblastech přecházejících na extenzivní výrobu), ale možnosti významného zvýšení rentability jejím prostřednictvím jsou již vyčerpány dosažením produkčních limitů chovaných zvířat (např. užitkovost skotu dosahuje 0,93 kg/den). Určité rezervy je možno nalézt pouze ve výrobě mléka, kde se užitkovost doposud pohybuje výrazně pod průměrem EU. Výše nákladů na produkční základnu rostla u většiny sledovaných komodit. Lze předpokládat, že (opět s výjimkou chovu skotu a výroby mléka) byl tento pohyb způsoben spíše nárůstem cenové hladiny, než snahou o vyšší intenzitu výroby. Vliv nárůstu nákladů na užitkovost se totiž nepodařilo prokázat v žádné oblasti.

Z analýzy dopadu změn struktury na hospodářský výsledek vyplývá, že změny ve struktuře výroby hrají omezenou roli. Z šetření lze předpokládat, že zemědělské podniky upravují strukturu rostlinné výroby a osevní postupy podle stávajících výkupních cen. Nová struktura rostlinné výroby by takřka u všech podniků vedla (za předpokladu neměnných realizačních cen a hektarových výnosů) k zvýšení rentability. Vzhledem k variabilitě realizačních cen

(ovlivněných zvýšenou nabídkou) se však ukazuje tento postup jako nesprávný a vliv struktury byl po většinu sledovaného období záporný.

Závěrečná část článku je zaměřena na rizika a ohrožení finanční stability podniku vyplývající z konkrétního výrobního zaměření. Výsledky této části naznačují rozdílné typy rizik ohrožující jednotlivé kategorie podniků. U podniků z oblastí níže položených je typické ohrožení vyplývající ze spolupůsobení náhlých výkyvů v rentabilitě rostlinné výroby a vysoké zadluženosti. K bankrotům u této kategorie podniků dochází relativně náhle při prudkém poklesu rentability realizovaných komodit (i když problémy se zadlužeností lze detekovat i v letech předcházejících bankrotu). Pro podniky z výše položených oblastí leží příčina bankrotů zejména v dlouhodobě záporné rentabilitě dominantních plodin živočišné výroby. Postupné zhoršování finanční situace těchto podniků lze pozorovat řadu let před bankrotem.

Příspěvek je součástí řešení výzkumného záměru MSM 6007665806

POUŽITÁ LITERATURA

Střeleček F., Lososová J., Zdeněk R.: The development of product Structure and economic area of agricultural enterprises from 1999. Collection of Scientific Papers, Faculty of Agriculture in České Budějovice, 2004, vol. 28 (3), s.227-241. ISSN 1212-5598

KONTAKTNÍ ADRESA

Ing. Daniel Kopta, Ph.D.
Katedra účetnictví a financí
Zemědělská fakulta
Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích,
Studentská 13,
370 05 České Budějovice,
tel.: 387 772 470, e-mail: kopta@zf.jcu.cz